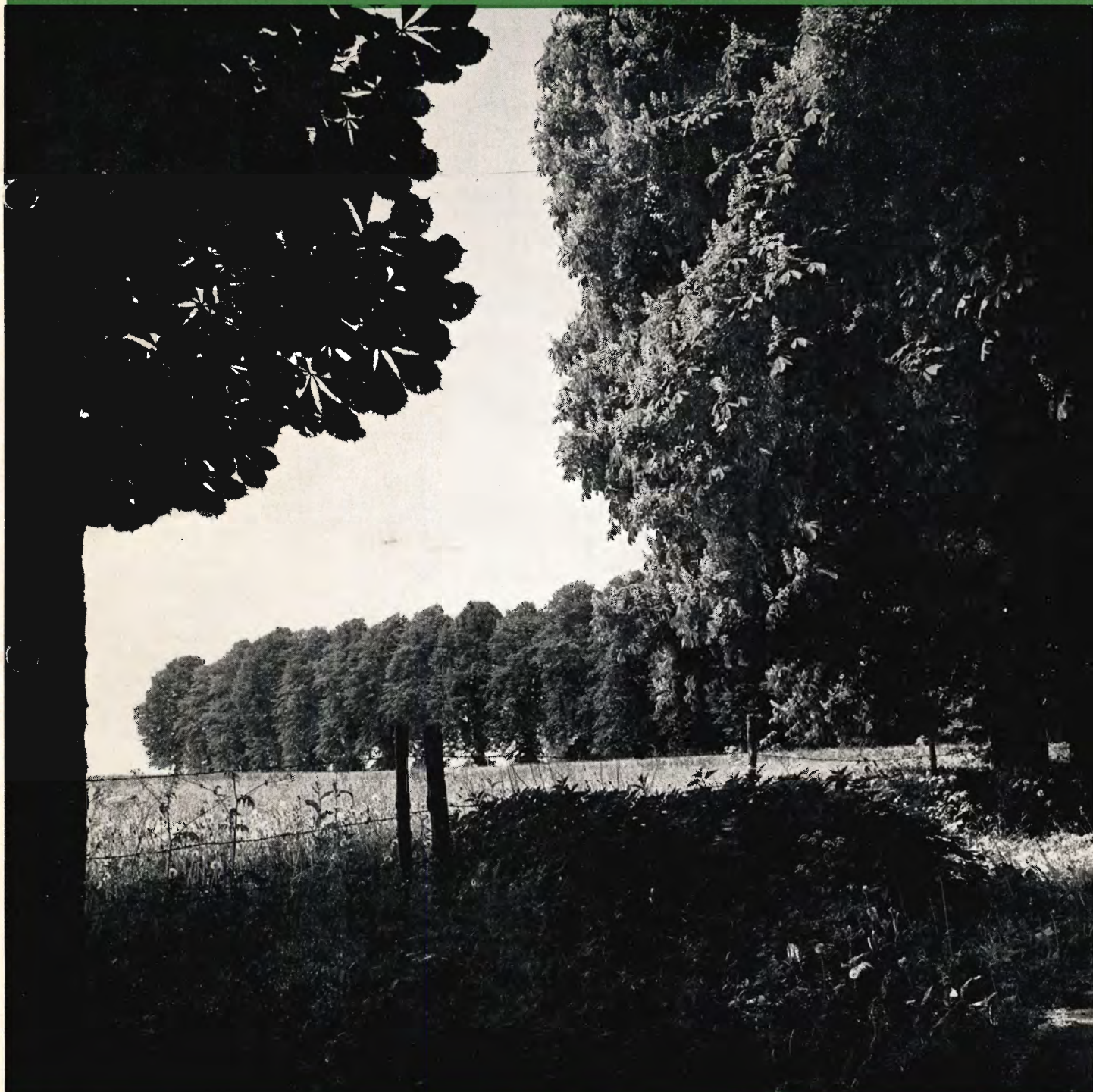

SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
August 1975

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup
Telf. (05) 75 40 53

*Vi anbefaler os med alle arter
skovplanter i gode provenienser.*

Skovplant kulturerne står under
Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Siden 1896

Hjortsø Planteskole

Svebølle - Telf. 03 - 49 30 20* og 03 - 49 30 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen
er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Forstplanteskolen, Veringe

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prisliste

Indehaver: **Ole van Tol**

Tlf. (09) 75 12 88

ASKETRÆ

TRÆVAREFABRIKKEN

SKOVHASTRUP

GRUNDLAGT 1895

4330 HVALSØ . TLF. (03) 40 80 33

Køber af alt asketræ i store og små
dimensioner. (Småkævler med
diameter ned til 25 cm har altid
interesse).

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO TELF. 04-66 29 33* DANMARK

Skovplanter

*i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.*

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlstation. Planteskolerne og
salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.
Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

Special- sprøjtning af skov

Har De ukrudts-, skadedyrs- eller
sygdomsproblemer i skov ell. plante-
skole, så lad os klare problemerne.

Indhent tilbud både på sprøjtning
og kemikalier.

A/S Fyns Sprøjte-Service

Nyborg . Telefon (09) 31 27 06

Firmaet med mange års
erfaring.

Hyllinge Savværk A/s

Tlf. (03) 74 40 64

OREHOVED TRÆ- OG FINÉRINDUSTRI A/S

OREHOVED 4840 NØRRE ALSLEV . TLF. (03) 84 60 84

Jonsereds motorsav kan gøre et af Danmarks farligste arbejder mere sikkert

Det er tungt og farligt at arbejde i skoven. Indtægten er i reglen bestemmende af, hvor hurtig og effektiv man er. Men jo hurtigere man arbejder jo mere risikofyldt kan det blive.

Jonsereds seneste motorsav kan gøre situationen bedre. Den er lille og let, men alligevel stærk nok for en stor del af dansk skovning.

Den er skånsom, den er sikker. Med bl.a. håndbeskyt-

ter og kædebremse, en effektiv afvibrering samt sigte for sikker og rigtig fældning.

Vi har fire andre modeller i Jonsereds motorsave, så vi kan dække alles ønske med hensyn til motorsav-størrelser.

Tag og prøv en Jonsereds motorsav hos en af nedenstående forhandlere, som også har service og reservedele.

Jonsereds

Børge Pedersen, Jernbanegade 16, 9000 Aalborg, (08) 13 40 29, 13 15 51. Bent K. Petersen, Tørningvej 10, 6500 Vojens (04) 57 72 56. Andreas Petersen, Hollufsgårdsvej 10, 5793 Højby, Fyn, (09) 95 82 60. Arnold Larsen, Flintinge, 4891 Toreby L., (03) 86 91 26. Specialværkstedet, Torvegade 34, 4640 Fakse, (03) 71 34 65. Holger Møller, Frederiksberg, 4180 Sorø, (03) 63 11 51. Sven E. Larsen, Isefjordsvej 4, 4500 Nykøbing S., (03) 41 10 86. ISEKI Jylland A/S, Sønderbrogade 24, 7100 Vejle, (05) 82 58 88. Jørgen Rasmussen, Lundby, 7490 Aulum, (07) 47 23 55. Sven Low, »Bækken«, 3720 Almindingen pr. Åkirkeby, Bornholm, (03) 97 46 43. Nordsjællands Motorsavservice, Roskildevej 163, 3400 Hillerød, (03) 26 51 51. Søren G. Nielsen, Siem, Terndrup, (08) 33 51 93. Viggo Graversen, Skræ, (06) 88 04 13. Jens Peter Rohde, Hammel, (06) 96 10 69. Poul Bøjstrup, Ryomgård, (06) 39 41 77. Niels Kirk, Ølgod, (05) 24 41 28.

Professorat i skovøkonomi

Ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles skovbrugs-institut vil et professorat i fagområdet skovøkonomi være at besætte fra den 1. august 1976.

Under fagområdet henhører for tiden skovbrugets planlægning, driftsøkonomi og administration samt skovpolitik. Stillingen er nomineret i 37. lønramme med det for denne lønramme gældende generelle tillæg og det for professorer ved universiteter m.v. fastsatte specielle tillæg.

Ansøgning med oplysninger om uddannelse samt faglig og pædagogisk virksomhed stiles til Dronningen og indsendes til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Bülowvej 13, 1870 København V, inden den 1. oktober 1975.

Ansøgning, bilag hertil og videnskabelige publikationer må indsendes i 5 eksemplarer, ledsaget af 5 komplette publikationslister samt en oversigt over indsendte bilag.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til højskolens administration (studiekontoret).

Personalialia:

Skovrider *Sven Gravsholt*, skovdirektoratet er med virkning fra 1.10. 1975 efter ansøgning forflyttet til tjeneste som skovrider på Viborg Statsskovdistrikt.

Skovrider og skovejer *Carl Emil Neergaard-Petersen* fylder 80 år den 22. august 1975.

Statsskovrider *P. H. Allerup* fylder 80 år den 24. august 1975.

Skovrider *O. G. Konradsen* fylder 90 år den 26. august 1975.

Ny tilsynsførende med de private skove

Miljøministeriet har beskikket kst. skovrider for Falsters skovdistrikt *Ib V. Lunding* til fra 1. august 1975 at regne at varetage hvervet som statens tilsynsførende med de private skove i Storstrøms amt.

Ministeriet har fra samme dato fritaget kst. skovrider *Johs. Skov* for nævnte hverv.

Skovtilsynets adresse er uændret: Egehus, Tingsted, 4800 Nykøbing F.

A. M. Lynæs/Miljøministeriet

Træprisen

Træprisen, der er Danmarks største arkitekturpris på 35.000 kr., er i år blevet tildelt arkitekt m.a.a. *Erik Møller*.

Arkitekt Erik Møller får træprisen for bl.a. Folkebiblioteket i Nyborg (bygget sammen med Flemming Lassen), Århus Rådhus (bygget sammen med Arne Jacobsen), udvidelse af Magasin du Nord i København samt - som et apropos til de europæiske bygningsfredningsår 1975 - en række fine og vellykkede ombygnings- og restaureringsarbejder såsom Kong Hans Vingård i Vingårdsstræde, Nyhavn 18 (for Nationalbanken), restaurant á Porta, endvidere Pistolstræde - Grønnegade - Ny Østergade.

Træprisen kan ikke søges, men uddeles af en bedømmelseskomité, der alene har afgørelsen af, hvorvidt en arkitekt gennem sine arbejder har gjort sig fortjent til prisen.

m. h.

TOP KH SCHERING®

HAR DE PROBLEMER MED tokimbladet vegetation i Deres nåletrækulturer ?

TOP KH SCHERING®

Varemærke registreret af
Schering AG, Berlin/
Bergkamen

FISONS-SCHERING

AGROKEMIKALIER A/S
2300 København S
177 Asta 11562

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING
Vester Voldgade 86
1552 København V
Telf.: (01) 12 21 66*
Postgirokonto: 9001964

Redaktionsudvalg:

Hofjærgemester
I. Estrup
(formand)

Forstfuldmægtig
Steffen Jørgensen

Lektor, lic.agro,
Finn Helles

Skovrider
Aa. Marcus Pedersen
Skovrider
Ole Fog

Ansvarshavende redaktør:

Forstkandidat
Mikal Herløw
Dansk Skovforening

Annoncetegning:

Redaktør P. Hauberg
Dansk Skovforening

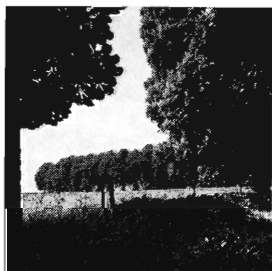
Abonnement:

Tegnes hos
Dansk Skovforening
Koster for 1975
kr. 85,- (incl. moms)

Medlemmer af Dansk Skovforening modtager et ekempl. af Skoven og Dansk Skovforenings Tidsskrift vederlagsfrit.

Stof til SKOVEN's september nummer må indsendes inden 31. august

Forsiden:

Alleen er en fornem kulturarv. Men de fleste træer er gamle. Hvem føler sig forpligtet til at forny dem?
Foto: Karin Munch.
(se artiklen side 161).

Tryk:

Juelsminde Bogtryk
Telf.: (05) 69 30 94

AUGUST 1975

Ud at gå i statsskovene

Gennem en halv snes år har statsskovbruget udgivet en række foldere med kort og beskrivelse af afmærkede vandreture i forskellige skove.

Der er nu kommet 4 nye skud på stammen, således at der hermed foreligger ialt 38 foldere med turforslag. De udleveres gratis, bl.a. på en række større biblioteker, på turistkontorer og FDM-kontorer.

De nye ture omfatter Skagen klitplantage, Ho klitplantage ved Varde, Vellingskovene ved Bryrup i Midtjylland samt Stenderupskovene ved Kolding. Turen - eller rettere sagt turene - i Skagen klitplantage giver den besøgende et godt indtryk af denne ca. 90 årige plantage beliggende mellem to have i et varieret terræn.

Ho klitplantage er først anlagt i årene 1920-1940, og det er ikke uden grund, at forfatteren *Thomas Lange* for ca.

100 år siden kaldte egnen omkring Ho, Blåvand og Skallingen for »Eventyrets land«.

I Velling og Snabegård skov på Palsgård distrikt bevæger vi os omkring israndslinien i et stærkt kuperet terræn. Der er afmærket flere ture, som ved hjælp af kortet kan kombineres på forskellig vis.

På Stenderuphalvøen ved Kolding er der afmærket ture i Nørreskov, Midtskov og Sønderskov, som er smukt beliggende ud til Lillebælt. Hele halvøen har stor historisk og geologisk interesse, og det åbne land mellem skovene er fredet.

De nye vandretursfoldere er ligesom de tidligere udgivne forsynet med detaillerede skovkort ved hjælp af hvilke man selv kan tilrettelægge andre vandreture.

Direktoratet for Statsskovbruget

Nye afskrivningsregler

I *Finanstidende* nr. 39. (27. juni 1975) omtales kort nogle nye love, der kan have interesse for private skovejendomme. Hovedindholdet er følgende:
1a. Reglen om, at der kun kan afskrives på halvdelen af anskaffelsessummen for maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der anskaffes i sidste halvdel af et indkomstår, er ophævet for 1975 og 1976. For alle anskaffelser i 1975 eller 1976 vil der således kunne foretages ordinære afskrivninger på indtil 30 % af de fulde anskaffelsessummer.

1b. For maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, og som er anskaffet i indkomståret 1975 eller 1976, kan yderligere foretages en

ekstraordinær afskrivning på indtil 15 % af anskaffelsessummen. Denne afskrivning kan frit fordeles mellem anskaffelsesåret og indkomstårene til og med 1978.

2. Der indrømmes et investeringsfradrag på ialt 10 % af den del af anskaffelsessummen for ny- eller ombygning af afskrivningsberettigede bygninger, der overstiger 60.000 kr., såfremt byggeriet er igangsat i tiden 1. april 1975 til 31. december 1976. Fradraget, der ikke påvirker adgangen til afskrivninger, fordeles med 5 % for det år, bygningen er færdiggjort og taget i brug, og 5 % for det følgende indkomstår.

K. D.

Takt og tone for ryttere

En lille forening har taget et prisværdigt initiativ.

Dansk Islandshesteforening har i samarbejde med Miljøministeriet og Statskovbruget udarbejdet en lille 12 sider pjece »Takt og tone for islandshesteryttere«. Pjecen har format som vandretursfoldere, d.v.s. at den er let at ha' med sig på rideturen. Det er nu mindre væsentligt, da det givetvis er svært at læse under turen, dog måske hvis hesten bevæger sig i den specielt rolige men hurtige gangart tölt.

Det væsentlige er indholdet, der ikke kun henvender sig til ryttere af islandske heste, men til alle ryttere.

Der er ved pjecens udarbejdelse gjort de hæderligste anstrengelser for, at der kan etableres et godt forhold rytter og grundejer imellem.

Det hedder indledningsvis: »Den store fremgang, som ridning, ikke mindst på islandske heste, har oplevet i de senere år, og som har bragt mange nye kredse ud i naturen til hest, har gjort det påtrængende at give en vejledning i, hvorledes man som rytter bør og skal opføre sig.

Det er vigtigt, at rytterne gør sig klart, at der, udover de rent praktiske ulemper som ridning i naturen kan medføre, endnu halvt ubevidst eksisterer rester af et gammelt modsætningsforhold mellem på den ene side rytterne og på den anden side fodgængere og grundejere, et modsætningsforhold, der nok delvis stammer fra de længst svundne dage, da rytteren repræsenterede den hovmodige stormand, der hensynsløst red gennem den fattige bondes korn og trængte den almindelige pøbel ud i vejgrøften. Som ryttere må vi derfor gøre alt, hvad vi kan, for at fjerne enhver anledning til kritik«.

Man gennemgår nogle praktiske forholdsregler over for andre, der færdes i naturen - især fodgængere.

Ridning i skov

Herefter gennemgår pjecen reglerne for ridning i skov - især i statsskove og andre offentlige skove.

Disse regler findes i landbrugsministeriets bekendtgørelse af 19. april 1972 om almenhedens færdsel og ophold i skove m.m. i paragrafferne 7 og 8.

Regler for ridning i stats- og andre offentlige skove

Pjecen anfører paragraffernes fulde ordlyd og knytter hertil kommentarer og anvisninger til hvert enkelt punkt. Da disse regler er ukendte for de fleste, og da såvel private skovejere som andre kan drage nytte af disse, gengives de her med enkelte af de bemærkninger, pjecen anfører.

Paragraf 7, stk. 1. Ridning er tilladt

- a) ad stenlagte og asfalterede skovveje
- b) ad andre veje og stier, hvor skovbestyrelsen har tilkendegivet, at ridning er tilladt,
- c) i skovbunden, dog ikke i kulturer og unge bevoksninger.

Pjecen knytter hertil bl.a. følgende kommentarer:

a) Selv om ridning altså er generelt tilladt på de egentlige skovveje, må man være klar over, at vedligeholdelsen af disse veje er en bekostelig affære for skovvæsenet, og at vejene - specielt nyanlagte grusveje - efter stærk regn er meget sarte. Anvend derfor »indianerreglen«, d.v.s. efterlader man sig tydelige spor, så prøv i stedet at benytte en anden vej.

b) Disse dækker egentlige ridestier, der normalt vil være afmærket med hvide hestesko påmalet træerne med passende mellemrum. Det er modsætningsvis strengt forbudt at ride på egentlige cykel- og gangstier.

c) Denne nye regel er en meget stor tillids erklæring til rytterne og er væsentlig mere liberal end reglerne i mange andre lande. Den tillader - uden ansvar - fri terrænridning gennem åben højskov, d.v.s. der, hvor man ikke kan skade bevoksningen.

Stk. 2. Skovbestyrelsen kan gøre ridning, der er tilladt efter stk. 1, betinget af bl.a. en særlig afgift og kan lukke visse skovområder og veje for ridning.

Indtil videre er det kun i Jægersborg Dyrehave og Jægersborg Hegn, at der skal løses ridetegn.

Pjecen finder, i betragtning af det privilegium, rytterne nyder ved den frie ridning i Statens skove, at næppe nogen rytter vil modsætte sig en mulig udvidelse af denne ordning.

Man opfordrer iøvrigt flere gange til, at rytterne henvender sig til den lo-

kale skovrider for at få de specielle lokale forhold forklaret. En meget god og sund ide.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter ikke konkurrenceridning og ridning, der udgår fra rideskoler, rideklubber, stutтерier eller lignende. Skovbestyrelsen kan meddele tilladelse til sådan ridning. En eventuel tilladelse kan bl.a. gøres betinget af en særlig afgift.

Hertil anføres følgende bemærkninger:

Den her omtalte type ridning er karakteriseret ved, at ridning ofte sker i flok, hvilket betyder et mere koncentreret slid på veje og stier og risiko for større gener for det øvrige publikum, bl.a. på grund af, at det ofte drejer sig om uerfarne ryttere. Specielt for de i bestemmelsen nævnte etableringer er det af uhyre stor værdi at få etableret kontakt til det stedlige skovdistrikt, hvorved mange uoverensstemmelser og misforståelser kan undgås.

Tilladelse til sådan »erhvervsridning« gives normalt med oprettelse af en standardoverenskomst.

Stk. 4. Hvor ryttere møder anden færdsel, skal rytterne udvise størst muligt hensyn og vige til højre. Ridning ad stenlagte og asfalterede skovveje må ikke ske i galop og skal fortrinsvis ske i rabatterne. Det er forbudt at ride over gravhøje og andre fortidsminder, på enge, i klitter og på åbne strandbredder, medmindre de er åbne for kørende færdsel. Stabler og stammer, led og bomme samt grøfter må ikke overspringes uden tilladelse fra skovbestyrelsen.

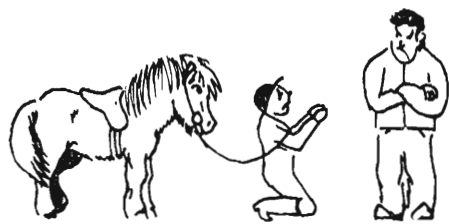
Pjecen opfordrer her endnu engang til at vise hensyn. Man skal, hvor det på grund af udhængende grene, brændestabler m.v. er umuligt at ride i rabatten, skåne hjulsporene og evt. ride i enkeltkolonne i midterrabatten.

Stk. 5. Skovbestyrelsen kan fastsætte yderligere regler for udøvelse af ridning i skoven.

Kørsel med hestekøretøjer

Paragraf 8. Privat lystkørsel med hestekøretøjer er tilladt ad stenlagte og

asfalterede skovveje. Skovbestyrelsen kan dog ved opslag eller på anden måde forbyde sådan kørsel på enkelte skovveje eller, i hele skovområder. Erhvervsmæssig lystkørsel eller arbejdskørsel med hestekøretøjer, træning af travheste m.v. må kun ske med skovbestyrelsens tilladelse, der bl.a. kan gøres betinget af en særlig afgift.

Denne paragraf behøver næppe yderligere kommentarer udover, hvad tidligere er nævnt om bl.a. at vise hensyn også her.

Ridning i private skove

Pjecen anfører herom, at der for færdsel i private skove gælder særlige regler. Som hovedregel er disse skove kun åbne for fodgængere, og ridning kan kun finde sted efter særlig tilladelse fra ejeren. Det må derfor tilrådes de ryttere, der måtte ønske at færdes her, at sætte sig i forbindelse med skovejeren og forsøge, evt. ved anvendelse af den omtalte pjeces, at få en aftale istand. Her må man imidlertid huske, at har en ejer én gang haft uheldige erfaringer med ryttere, skal der meget til, før han giver en tilladelse igen. Iøvrigt må der i visse tilfælde regnes med, at skovejerne vil forlange et vist beløb pr. hest pr. år for tilladelsen, hvilket kan være helt rimeligt.

Hertil kan det anføres at Dansk Skovforening har ladet udarbejde et ridekort. På dette kort er der anført et reglement for ridning i de private skove. Dette svarer i store træk til reglerne anført i Landbrugsministeriets bekendtgørelse af 19. april 1972. Kortet fås for 1 kr. stk. plus moms og forsendelse ved henvendelse til Dansk Skovforening.

Dansk Skovforening har ligeledes udarbejdet et forslag til aftale med ride-skoler m.fl.

Vi er af den opfattelse, at ridekort skal koste ca. 200 kr./år.

Der foreligger her en overordentlig god og oplysende lille tryksag, som andre rytterorganisationer med enkelte og små rettelsers kunne efterligne. Det ville gavne forholdet imellem ryttere og især private skovejere.

Pjecen er illustreret af *Dorrit Norén*, og enkelte eksempler er vist her.

m. h.

VEJMA planerblad

6 arbejdsstillinger

VEJMA

Vejen Maskinfabrik A/S . Tlf. (05) 36 07 77

Dansk stålgærde - effektiv indhegning

NKT

AKTIESELSKABET

NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

Gl. Banegaardsvej 25 . 5500 Middelfart

Tlf. (09) 41 10 30

Egernskrælning på bøg

I Grimstrup Krat plantage, der ligger ca. 15 km nordøst for Esbjerg, er der d. 30. juni konstateret kraftig egernskrælning på 55-årige bøge.

Bøgene er plantede som små grupper i rødgranbevoksningerne, der udgør ca. 70 % af plantagearealet, mens de øvrige arealer er gammelt egekrat. Skrælningerne er især begyndt på den nederste del af stammerne, fra jordoverfladen op til ca. 1 m højde. I løbet af nogle dage er skrælningen på enkelte træer fortsat højere op (indtil 6 m højde) og samtidig er skrælningsområderne udvidede til siderne. Stammer på indtil 30 cm tykkelse er totalt afskrællede hele vejen rundt. Ved foden af stammerne findes et tykt lag afskrællede barkstykker af en længde på indtil ca. 10 cm og en bredde på indtil 5 cm. Barkstykkerne er formentlig flåede af. På en del træer findes pletvis meget kraftig skrælning på ca. 10 cm tykke grene i kronerne. Disse skrælninger er indtil 2 m lange, og der er kun efterladt få mindre barkstumper. Skrælningerne synes at udgå fra grenvinkler.

Ved flere besøg er det konstateret, at egernet formentlig foretrækker at udvide det allerede skrællede område i stedet for at begynde nye steder.

I vedoverfladen ses tydelige tandspor, og indersiden af barkstykkerne er også afgnavede. Det er åbenbart, at det er slim- eller vækstlaget, der er efterstræbt.

I tiden 30.6. til 9.7. 1975 er der konstateret skrælninger på 5 grupper af bøge, der ligger med 200-550 m afstand i granbevoksningerne.

Formentlig vil en nøje gennemgang af plantagen vise flere skrælninger.

Kraftigst skrælning findes i to grupper af 55-årige bøge. En optælling den 9.7. viser:

Gruppe I. Ialt 40 træer. Diam. 1,3: ca. 20 cm. Højde ca. 14 m.

Stammeskræln. fra jordoverfl. 3 træer

Grenskrælning i kronen 5 træer

Stamme- og grenskrælning 1 træ

Skr. i små pletter (20x10 cm) 3 træer

Gruppe II: Ialt 18 træer. Diam. 1,3: ca. 25 cm. Højde ca. 14 m.

Stammeskræln. fra jordoverfl. 8 træer

Grenskrælning i kronen 0 træer

Stamme- og grenskrælning 1 træ

I de 3 andre bølgegrupper er der kun konstateret grenskrælning på enkelte træer.

Alle træer med stammeskrælning er helt ringede og vil ikke kunne overleve.

Årsagen til egernskrælningerne er ikke helt klarlagt. Måske skyldes de fødemangel kombineret med for stor bestand.

I Grimstrup Krat kan mangel på fø-

deemner måske være årsagen. Nåletræfrøet er faldet af koglerne, og nye knopper er endnu ikke udviklede. Skovfyr og lærk, som egernet af og til skræller, findes næsten ikke i plantagen. Den meget forskelligartede undervækst i det gamle egekrat skulle dog give muligheder for en varieret fødeindtagelse. Det store frøår i 1974 kan have medført en øget bestand af egern, men der er tilsyneladende ikke nogen usædvanlig stor bestand af egern.

Mere sandsynligt er, at egernet søger væske i denne tid, hvor der er meget tørt i plantagerne.

Ejeren af skovparcellen har derfor d. 6.7. sat bakker med vand ud under træerne. Den 7.7. fandtes en del frisk skrælning, men den 9.-7. synes skrælningen at være ophørt.

Formodningen om mangel på væske hos egernet støttes af, at flere egern søger ud til et vandingstrug lige ved plantagen. Truget fyldes hver formiddag, og 5-10 minutter efter ses flere egern ved vandet.

Der findes ikke vand i selve plantagen.

Formentlig er det kun nogle få individer af egernbestanden, der har fået det „lune“ at tilfredsstille væskebehovet ved skrælning af bøgene.

Er dette tilfældet, vil skydning af disse individer være et effektivt bekæmpelsesmiddel, men det ser ud til, at bakker med vand også kan løse problemet.

Om tidligere danske erfaringer med

55-årig bøg skrællet af egern i 2 1/2 m's højde.

egernskrælning kan henvises til *B. Beier-Petersen: Egernskrælning på bøg og lærk. Dansk Skovforenings Tidsskrift, bind 35, 1950.*

*Skovrider Chr. Philipsen
/Hedeselskabet.*

Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Jubilæumsfond

Af Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles jubilæumsfond er der et beløb, stort kr. 55.000,-, til rådighed til uddeling i oktober-november 1975. Beløbet kan anvendes til løsning af opgaver, hvortil der ikke ad de almindelige kanaler kan ydes fornøden støtte, herunder igangsættelse af forskningsarbejder samt støtte til de studerende og deres arbejde. Til det sidstnævnte formål skal mindst anvendes en trediedel af det rentebeløb, der er til rådighed til uddeling.

Fondets midler må ikke anvendes til formål, som det efter lovgivningen eller praksis normalt er statens sag at varetage. Renten af det af de samvirkende kvægavlforeninger skænkede beløb kr. 25.000,- skal anvendes til støtte for kandidater, som ved studier i udlandet uddanner sig i kvægavl med henblik på virksomhed i dansk landbrug.

Ved ansøgning om støtte til igang-

sættelse af forskningsopgaver og lignende må det godtgøres over for jubilæumsfonden, at støtte til det pågældende formål ikke kan opnås fra fonds under staten.

Støtte til de studerende til dækning af studieudgifter kan ikke bevilges af jubilæumsfonden, ligesom der ikke ydes bevilling til studerende som stipendium eller støtte til hovedopgave m.v. Ansøgninger om at komme i betragtning ved uddeling affattes på ansøgningsblanketter, der udleveres fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles administration og indsendes inden den 15. september 1975 til jubilæumsfondens sekretær, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Bülowvej 13, 1870 København V. Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, den 21. juli 1975.

*H. C. Aslyng /A. Storm
formand. sekretær.*

Landskabets store træer giver udsigten dybde og husdyrene skygge. Vil bonden også i fremtiden kunne værne dem?

Foto: Karin Munch.

Grønne dispositionsplaner

Træer og anden beplantning fortrænges i byer og landskaber.

Skal træbestanden opretholdes og helst udvides kræves en aktiv indsats af et omfang, der kan sammenlignes med den, der fandt sted for 100 år siden i forbindelse med beplantningen af Vestjylland.

Arkitekter m.a.a., by- og landskabsplanlæggere Møller & Wichmann arbejder på et skrift, med det sigte at animere og inspirere primærkommunerne til at udarbejde langsigtede planer for beplantningen i fortsættelse af den kommunale byplanlægning, samt søge samarbejde med borgerne for at realisere disse planer.

Af IB MØLLER, arkitekt m.a.a. og m.d.l.

Bygningsfredningsåret - og naturens egne bygningsværker

1975 er erklæret for Europæisk bygningsfredningsår. I de europæiske lande arbejdes med projekter og rapporter, der skal belyse, hvad vi kan gøre for at værne om vore bygningsværker. Blandt den store stak af rapporter, der forventes at ligge i Amsterdam til efteråret, vil der fra Danmark komme et bidrag, hvor man udover menneskets - også medtager naturens bygningsværker, nemlig beplantningen.

På foranledning af Selskabet for Bygnings- og landskabskultur og senere

støttet af Fonden for træer og miljø og Dansk Byplanlaboratorium er iværksat arbejdet med et skrift, der skal antyde, hvad der kan gøres for at værne om eksisterende beplantning og især fremme ny.

3 kommuner har »lagt krop til« og støtter projektet økonomisk, nemlig Ringe på Fyn, Helsingør på Sjælland og Bramminge i Vestjylland.

I hver kommune er valgt karakteristiske lokaliteter, såsom det åbne land, stations- og landsbyer, sommerhusområder, vejnettet m.m., hvorved der i rapporten - der udsendes af Dansk Byplanlaboratorium i dettes skriftse-

rie - forhåbentlig kan hentes inspiration til tilsvarende planlægningsarbejder i andre kommuner.

Hvorfor en intensiveret beplantningsindsats?

I de seneste årtier har vore byer og landskaber undergået en mærkbar forvandling.

I byerne er vi vidner til en proces, som fortrænger det grønne element.

Gamle bydele lemlæstes af nye veje eller udvidelser af eksisterende, af parkeringsanlæg og nye bebyggelser. Nye bydele præges mere og mere af beton og asfalt.

Denne byudvikling er ofte gået ud over træerne og den øvrige beplantning, som har måttet vige pladsen. Opgørelser over træer på offentlige arealer i de større købstæder viser tydelig nedgang i antal inden for de sidste 50 år.

De træer, der endnu er tilbage langs gader, torve og veje kan forventes at gå en krank skæbne imøde. Træernes rodnet trues af salt og komprimering af jorden omkring dem eller opgravninger til tekniske forsyningsledninger; de overjordiske dele trues af luftforureningen, hvilket ved nyplantning bør undgås ved hensigtsmæssigt planvalg.

I det åbne land kan følgerne af de senere års rydning af markdiger, læplantninger, krat og vejtræer mærkes. Vi har pletvis fået et åbent og bart landskab, som er yderst sårbart over for indgreb som bebyggelse, nye veje og el-master og med risiko for jordfygning.

Hvis ikke denne fortsatte forringelse af vort visuelle, økologiske og fysiske miljø skal fortsætte, er det tvingende nødvendigt med en aktiv indsats fra alle i samfundet.

De enkelte kommuner må i denne forbindelse som planlægningsmyndigheder påtage sig en særlig forpligtelse over for vort fremtidige miljø både i by og på land.

Dette kan bl.a. ske ved, at den enkelte

Det store hus bliver mildt og venligt. Her kan man hygge sig.

Foto: Karin Munch.

Hvem vil ikke gerne bo i skov? Skal vi ikke plante boligskove til vore børn?

Foto: Karin Munch.

kommune supplerer sin traditionelle planlægning men en »grøn dispositionsplan«, der kan indeholde 12 års beplantnings- og plejeprogram for byer og landskaber, opdelt i 4-årige anlægsetaper.

Beplantningsformål

Beplantning er som bekendt ikke blot »arkitektens trøst« til midling af menneskenes bygningsværker. For uden beplantning - intet liv!

Beplantning er uudværlig i den økologiske sammenhæng. Den sørger for luftfornyelse, virker rensende overfor luftforurening, nedbryder og omsætter store mængder svovldioxyd, nedsætter vindhastigheden, dræner jorden, forbedrer mikroklimaet m.m.

Herudover kan den rette beplantning anvendes til at opfylde såvel tekniske som æstetiske behov: Fremme trafik-sikkerheden langs veje, armere skrænter, forhindre snefygning over veje og jernbaner - foruden at berige vort miljø ved at fremhæve karakteristiske elementer som gader, pladser, bygninger og sløre indgreb som grusgrave, lossepladser og uheldige bygninger.

Hvordan er arbejdet grebet an?

I de 3 forsøgskommuner har kommunalbestyrelserne, endnu inden der var slået en streg på papiret, indbudt til et møde. Her var inviteret interesserede foreninger som fx: Naturfrednings-, turist-, handelsstands-, grundejer-, landbo-, læplantnings-, jagt-, kolonihave-foreninger, skovridere og ungdomsorganisationer foruden pressen.

Efter en gennemgang af projektets idé blev de tilstedeværende foreningers repræsentanter opfordret til at gennemdrøfte tankerne med deres respektive foreninger og derefter fremkomme med konkrete forslag til, hvor der bør plantes, samt om man ville være med hertil. Der er udleveret spørgeskemaer, og disse har gennemgående været omhyggeligt besvarede,

således at der allerede nu tegner sig et billede af, hvor beplantningsindsats kan gøres med bred opbakning fra den lokale befolkning.

Hvor kan tænkes en indsats?

Ved hjælp af tegninger og beskrivelser vil skriftet give konkrete anvisninger på placering af nye beplantninger. Der kan eksempelvis antydes følgende såvel i byerne som på landet:

I byområder fx. til mildning efter gaudevidelser, nedrivninger og anlæg af parkeringspladser, til skabelse af harmoniske gadeforløb, fremhævelse af torve og pladser, afskærme erhvervsområder, nedbryde ensformigheden i boligområder m.m.

Specielt vil det blive belyst, hvorledes kommuner i praksis kan foretage en beplantningsmæssig byggemodning af nye arealer 10-15 år før ibrugtagning. Dette kan eksempelvis ske enten ved at plante hele området til som skov med henblik på senere udtyndinger, eller ved at underopdele de nye områder i enheder, der hver især omgives med tilstrækkelig brede beplantningsbælter.

I mange af vore landsbyer er beplantningen af stor betydning, og der må derfor vises nænsomhed her overfor. I det åbne land vil den grønne plan især skulle beskæftige sig med læplantning, beplantning langs veje og stier, samt beplantning omkring råstofudvinding og lossepladser.

M. h. t. vejbeplantning har vi i Dan-

Snusfornuftig funktionalisme, romantik og poesi. Hvad gør de næste ejere?

Foto: A. Lindholdt.

mark siden 1952 mere været vidne til fældninger end beplantninger. Næsten alle vejtræer er nu borte. At træerne adskillige steder var en fare for den ændrede trafik er uden for al tvivl. Megen beplantning kunne dog nok være sparet ved enkle foranstaltninger. Men nu erkendes det, at de omfattende træfældninger burde have været fulgt op af tilsvarende beplantningsaktioner, naturligvis primært ud fra trafik-sikkerhedsmæssige, men også med mulighed for at tilgodese andre synspunkter.

Dette er tidligere blevet fremført i vore rapporter »Vejplantning i Sønderjyllands amt« og »Beplantning langs motorveje«. Vejdirektoratet har nu nedsat et udvalg, der skal frem-

Her var rart at sidde, gå og køre. Se godt på disse træer. De er der ikke mere. Der er et lys-signal. Foto: Karin Munch.

Træer var noget naturligt. Dem kunne man godt mere sig med. Og i. Er vi blevet for højt del'ge? Foto: Karin Munch.

komme med »Vejledende retningslinier for beplantning langs veje« beregnet for stat, amter og kommuner. Nogle af de grundlæggende synspunkter på vejplantnings-problematikken vil dog allerede blive gennemgået i rapporten.

Relation til lovgivning

Den netop vedtagne »Lov om kommuneplanlægning« indeholder en skærpet mulighed for kommunerne dels til at værne om eksisterende beplantning, og dels til at kræve nyplantninger som vilkår for arealernes overgang til anden anvendelse. De kommuner, der vil gøre en aktiv

indsats, har hermed fået en udvidet beføjelse.

I skriftet vil der med eksempler fra udlandet blive peget på, at der ved expropriationer, ønsker om saltning der kan være til fare for bevaringsværdige træer m.m., kan fastsættes priser for træers værdi.

Herudover vil blive foreslået, at ældre træer i højere grad må kunne betragtes som en samfundsarv, der ikke uden videre kan fjernes.

Hvilke træer og buske?

Skriftet vil ikke ensidigt pege på nogle få plantearter, der skal bruges frem for andre. Det danske landskabs særpræg skal naturligvis værnes, men hvilke planter er typisk danske? De »typiske« fynske syrenhegn er et eksempel på en importeret planteart, som nu er en naturlig del af det danske landskab.

Det gælder ved plantevalget - som ved arbejdet med skriftet - at vi vil forsø-

ge at undgå at docere personlige synspunkter, der også let kunne opfattes som udelukkende æstetiske. Vort sigte er som planlæggere at anlægge helhedssynspunkter og hjælpe til afklaring af langsigtede mål. Til opnåelsen af dette, må der trækkes på den sagskundskab, der allerede findes i rigt mål m.h.t. plantearter, vækstbetingelser, plantning, vedligeholdelse m.m.

Det er ikke meningen, som nogen måske frygter, at der nu skal laves detaljerede, arkitekttegnede skove og landbrugslandskaber. Heller ikke, at skriftet skal være en videnskabelig afhandling for eksperter. Helst skulle den være en letfattelig og forhåbentlig inspirerende igangsætter for kommuner, foreninger og borgere.

Diana Skovtjære

SKOV TJÆRE 123 S
SKOV TJÆRE 433
MUSE TJÆRE
ARBINOL
NATRIUMNITRIT
SPECIALMONTEREDE
GLORIA-SPRØJTER

Skovrider Tage Hansen
4840 Nr. Alslev . Tlf. (03) 83 44 96

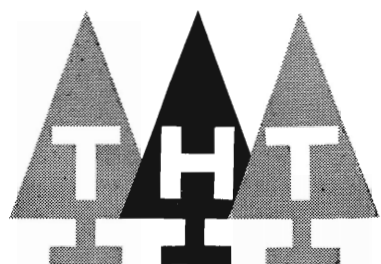
E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens
Tlf. (05) 65 60 46

Læ- og hækplanter samt planter
til vildtremiser m. v.

til eksport

købes større mængder
grangrønt og juletræer.
For kvalitetsvarer
betales gode
eksportpriser.

T.H.Thomsen

HÆRVEJEN BOV - DK 6330 PADBORG - TLF. 04-67 18 35
Skovfoged J. E. Bjørn, Nyrupvej 49 - 4350 Ugerløse
Tlf. (03) 48 84 32

Skovbrugsundervisningen ved Umeå universitet

Af amanuensen, skovfoged C. G. THÖGERSEN

Den akademiske undervisning i skovbrug har i Sverige indtil for få år siden været et anliggende for Skogshögskolan alene.

Formålet med at henlægge et kursus i skovbrug til Umeå universitet har imidlertid ikke været at skabe noget konkurrerende foretagende eller nogen tilsvarende uddannelse.

Det, man stræber efter, er først og fremmest at få en større del af universiteternes forskning rettet efter skovbrugets behov, hvorfor man her vil søge at give studerende indenfor emneområder som biologi, økonomi, meteorologi m. v. en skovbrugsorientering.

Svensk universitetsuddannelse er i stort omfang opbygget af et modulsystem, hvori forskellige årskurser indenfor et større fagområde kan sammenføres til en afgangseksamen: fil. kand.

I praksis har det imidlertid vist sig, at dette kursus i skovbrug, eller dele deraf, ud over og samtidigt med egentlige universitetsstuderende har været frekventeret af såvel fuldt uddannede akademikere som af skovejere, skovteknikere og savværksfolk. Studieåret begynder midt i januar, og de to halvterminer A. 1 og A. 2 varer til først i juni. Efterårsterminens to kurser C. 16 og C. 17 begynder midt

i august og slutter sidst i januar det følgende år.

A. 1 er et almenorienterende skovbrugskursus, som dels kan læses særskilt dels tjener som introduktion til de følgende kurser. Her undervises i følgende fag i nævnte rækkefølge: Skovbrug og skovindustri på verdensbasis, U-landsskovbrug, svenske organisations- og ejendomsforhold, jordbundslære, botanik, vedanatomi, fysiologi, mykologi, zoologi, genetik, vedmassetakstation, kulturmetoder, bestandspleje, fotogrammetri, teknik, træteknologi og økonomi.

A. 2 her fordyber man sig i følgende emner: Skovbruget og samfundet, træteknologi og træindustri, skov- og vedmassetakstation, fotogrammetri og Remote Sensing.

C.16 skogsbiologi: Botanik, jordbundslære, mykologi, zoologi, klimatologi, mikrobiologi og fysiologi.

En stor del af kurset foregår som felt- og laboratorieøvelser, og som afslutning foretages en ugelang ekskursion: »Norrlandsresan«.

Da den meterdybe sne forsvandt i våren 1974, viste det sig, at tusindvis af planter og ungetræer var grundigt ringbarket af »sork« - studsmusen *Microtus agrestis*.

C.17 omfatter den første måned informationsbehandling og statistik incl. forsøgsdesign og databehandling.

Derefter gives undervisning og afholdes seminarer indenfor emneområderne skovdyrkning, genetik og dendrologi.

Slutteligt udarbejder hver enkelt studerende en større skriftlig afhandling i delvis fritvalgt emne.

Lærere

Avdelingen för skoglig produktionslära disponerer ikke selv over nogen større lærerstab, og da der medgår et eller flere speciallærere til hvert af de nævnte fag, hentes disse udefra - fra universitetets andre afdelinger, fra Skogshögskolan, fra andre universiteter og læreanstalter og fra praktisk skovbrug. Man stræber efter i hvert enkelt fag at finde den bedst tænkelige forelæser eller seminardeltager.

Litteratur

Svensk, engelsk, dansk og norsk. De enkelte lærere medbringer ofte selv kompendier, og der findes et meget omfattende universitetsbibliotek.

Eksaminer

Der eksamineres fortløbende efter hvert moment i kurserne. Som regel eksamineres skriftligt i specielt dertil indrettede, meget tyste lokaler. Efter hver halvtermin afholdes endvidere om- eller opsamlingseksaminer, som i visse fald kan være mundtlige.

Umeå universitet er nyt og friskt, men alligevel veletableret.

Professor Mats Hagner har udviklet en metode til såning direkte på kulturarealet i en beskyttende plastickegle.

Billedet stammer fra de første eksperimenter. Nu findes der udstyr, så hele operationen udføres bogstavelig talt i en håndvending.

Adgangsbetingelser

Adgang til A. 1 og A. 2: Studentereksamen eller iflg. en særlig forsøgsordning: at man er over 25 år, og at man har mindst 5 års erhvervs erfaring - i hvilket som helst erhverv.

Her vil en dansk skovejer, evt. med landbrugsuddannelse, og en dansk skovtekniker altså let kunne komme i betragtning.

Adgang til C. 16 og C. 17: Her kræves i princip 2 års forudgående biologistudier på universitetsniveau. Der er imidlertid praksis for, at alle, som har gennemført A. 1 og A. 2, og som har bestået samtlige dertil hørende eksaminer, får dispensation fra denne bestemmelse.

Adgangsbetingelserne gælder uden indskrænkning for borgere fra alle nordiske lande. Foruden svenske har en hel del finske, en enkelt norsk og en enkelt dansk studerende gennemgået kurserne.

Financiering

Undervisningen er gratis. Til litteratur vil der medgå mindre end 1000 kr. Kost og logi må man klare selv, men der findes god og billig mad at få på universitetet, og en speciel organisation udlejer studenterværelser og -lejligheder til moderate priser.

Sværhedsgrad

Et spørgsmål om kurssets sværhedsgrad ville være vanskeligt at besvare, men der er god grund til at notere, at det kræver studier på heltid. Forelæserne er koncentrerede, der er meget at læse, og alle øvelser, seminarer og ekskursioner er obligatoriske.

Udbytte

Hvad kan en dansker da få ud af et sådant kursus?

For samtlige kategorier danske skovbrugere er det en genvej til at aklima-

tisere sig i de specielle svenske forhold og i den svenske forstlige terminologi.

De almenkyldige grundvidenskaber kan naturligvis også udnyttes under danske forhold, og her vil specielt en skovtekniker kunne supplere sin uddannelse.

Skovdyrkningsmæssigt er Norrland meget forskelligt fra Danmark, og i visse fald er god latin her ad Hekkenfeldt til dér og vice versa. Men den, som med åbent sind kaster sig ud i problemerne, vil under alle omstændigheder vende hjem - eller blive - med en solid ballast af kundskab og erfaringer.

Om nogen læser af dette skulle være interesseret i yderligere oplysninger, kan disse rekvireres fra

Avdelningen för skoglig produktionslära, Umeå universitet, 901 87 Umeå, Sverige.

2nd World Technical Consultation on Forest Diseases & Insects India 1975

I tiden 7.-12. april 1975 afholdtes »Second FAO World Technical Consultation on Forest Diseases and Insects« i New Delhi, Indien. Den første Consultation fandt sted i 1964 i Oxford, England.

Under mødet blev følgende emner behandlet:

1. Status for de geografiske områder.
2. Karantæneproblemer.
3. Lovgivning for brugen af pesticider.
4. Luftforureningsproblemer.
5. Konstatering og evaluering af skadeangreb samt varsling.
6. Skovdyrknings- og resistensfaktorerers indflydelse.
7. Biologisk bekæmpelse.
8. Kemisk- og integreret bekæmpelse herunder anvendelse af biotekniske midler.
9. Særlige problemer for hurtigtvoksende træarter.

10. Særlige problemer for træer i bymæssige og rekreative områder.

11. Undervisning.

12. Formidling af erfaringer og viden.

13. Behov for forbedringer.

Med den stigende produktion af plantemateriale og forøgelse af plantagearealet, især i udviklingslandene, er de patologiske og entomologiske problemer vokset betydeligt. Dette medfører et forøget behov for forskning inden for disse områder. Der var stærke ønsker om nedsættelse af regionale IUFRO arbejdsgrupper til løsning af særlig påtrængende opgaver som for eksempel insektvarslingsproblemer. Interessen blev således anbefalet „that integrated control programs, with a minimum and proper timing of pesticide applications to avert unwanted side effects, combined with silvicultural methods aimed at protecting, encouraging and augmenting natural enemy populations, should be the principal goal of future pest management operations in the forest ecosystems«.

Af videnskabeligt nyt fra konsultationen kan nævnes påvisning af nematoder som mortalitets faktorer i fyrrebevoksninger i Japan. Nematoderne overføres med træbukke.

Ovenstående er et meget kort uddrag af mødets indhold. Interesserede kan henvende sig til undertegnede for yderligere oplysninger, som findes i form af 1) position papers, 2) special papers, 3) voluntary papers og 4) udkast til recommendation.

I forbindelse med mødet afholdtes ekskursioner til indiske skovområder og forskningsinstitutter med relation til de behandlede emner.

Konsultationen i New Delhi var yderst vel tilrettelagt og formidlede mange værdifulde kontakter.

Bent Sjøgaard,
Arboretet, 2970 Hørsholm.

A. Yde-Andersen,
Statens forstlige Forsøgsvæsen,
Springforbivej 4, 2930 Klampenborg.

Ole Zethner,
Zoologisk Institut, Bülovsvvej 13,
1870 København V.

NORDMANN 2/0 - 8/12 cm

Sunde kraftige planter - Proveniens: Artvin.
Indhent tilbud hos

DANSK TRÆ-EKSPORT A/S

Plantagevej - 6330 Padborg
Telefon 04 - 67 30 77

Skovrider, dr. agro. Axel S. Sabroe æresmedlem af Skovhistorisk Selskab

Skovhistorisk Selskabs generalforsamling, der afholdtes 15. juni 1975 i forbindelse med en ekskursion til Holsteinborg, vedtog at udnævne *Axel S. Sabroe* til æresmedlem.

Som grundlag for sin indstilling til generalforsamlingen fremhævede bestyrelsen den del af Sabroes virksomhed, der har bidraget til »at fremme interessen for skovens historie i videste forstand samt at udbedre kendskabet til skov i almindelighed«, således som det bl.a. siges i selskabets formålsparagraf.

Vedrørende det første punkt kan det anføres, at Sabroe gennem mange år har nedskrevet »forstlige optegnelser« og indsamlet »forstlige anekdoter«. Såvel optegnelserne som anekdoterne samt mange andre manuskripter er overladt til Skovhistorisk Selskabs arkiv. Dette materiale må betegnes som værdifulde kilder til skovbrugets historie i nyere tid. I »Forstlig Budstikke« pr. 5. marts 1953 skrev Sabroe bl.a. følgende: »Det er også væsentligt at bevare alt, hvad der kommer ind under mundtlige overleveringer, og mange gange kan en lille anekdote tjene til belysning af fortidens mænd og derigennem give forståelse af de forhold, de virkede under«.

Af Sabroes offentliggjorte arbejder med betydning for udbredelsen af kendskabet til skovhistorien kan nævnes:

Kapitlet om skovens historie i »Lærebog for Skovfogedelever«, udg. 1941 og 1951,

»50 års skovfogeduddannelse«, 1956,
»Århundredets skovbrug op til 2den Verdenskrig og dets baggrund«, Dansk Skovforenings Tidsskrift, 1964,
»Overstandere og deres undergivne - studier af danske bøgeforyngsels saga«, Dansk Skovforenings Tidsskrift 1967,

»Horsenslandet og dets skove set med en tilflytters øjne«. 1954,

»Skovene« i Bjerre Herreds Bogen, 1963.

En bog, der har haft stor betydning for kendskabet til skov i almindelighed er »Skoven - set indefra«, 1. udg. 1966 og 2. udg. som billigbog 1970. Sabroe skrev bogen, for at skovgæster kunne lære at forstå skoven og dens pleje og derved få større udbytte af deres skovture. At bogen er kommet i to udgaver viser, at målet blev nået. Bogen indeholder også et kapitel om den danske skovs historie. idet Sabroe

har indset, at et vist kendskab til skovhistorien er en forudsætning for at forstå, hvorfor skovene i dag ser ud, som de gør.

Skovhistorisk Selskab har opfordret ældre forstmænd til at nedskrive »forstlige erindringer« og overlade disse til selskabets arkiv. Det er imidlertid kun få, der har fulgt opfordringen, og Gustav Graae har taget initiativet til at få optaget forstlige erindringer på lydband. Også skovrider Sabroe har bidraget til dette »forstlige stemmearkiv«.

I sine »forstlige optegnelser« har Sabroe nedskrevet erindringer, længe før Skovhistorisk Selskab fremsatte sin opfordring, og han har endda fået trykt sine memoirer i bogen »Uden for skovvejene«, 1964. Sabroe fortæller heri om sine egne oplevelser: på Landbohøjskolen, i Ø.K.'s tjeneste i Siam, på sine rejser, om skovene under 2. Verdenskrig m.m. Memoirer må være subjektive, men bogen giver dog læseren et godt indtryk af forhold og personer, der nu hører skovhistorien til.

I slutningen af »Uden for skovvejene« fremsætter Sabroe nogle betragtninger om forholdet mellem skovøkonomien og publikums ønsker m.h.t. skovtilstanden: »Skovens vilkår er nemlig i støbeskeen. Dels er der kravene til økonomien, der bliver mere og mere udtalte både for statens og de private ejeres vedkommende, dels er der stigende krav til skovene som rekreative områder.

At samordne disse to, tilsyneladende diametralt modsatte, krav vil ikke være let, men jeg tror dog, at det kan gøres, når skovdriften gøres nænsom. Man må ganske vist finde sig i, at de brede bøge- og egekroner sidder højere oppe end før på mere værdifulde stammer, men lader man sollyset i strejf bryde gennem kronetaget, og træarterne stå i højere grad blandet, så også de store nåletræflader afbrydes af løvtræer, så vil det sikkert være muligt at tilfredsstille publikum«.

Enkelte data fra Axel S. Sabroes liv og virke:

Født 2. juli 1891 i Silkeborg, forstkandidat 1913, assistent i Siam's teakskove for Ø.K. 1913-1916, studierejse til Japan 1916-1917, beskæftigelse som forstassistent 1917-1922, gift med *Elisabeth Bruun-Rasmussen* 1922, privat praktiserende skovtak-

Skovrider, dr. agro. Axel S. Sabroe.

sator 1922-1928, forstassistent og senere skovrider i statsskovdirektoratet 1928-1936, skovrider på Boller statskovdistrikt 1936-1961.

1939 Dr. agro. på afhandling om »Rødgranens form og formtal...«, 1939-1955 formand for Kommissionen for skovfogedelevs uddannelse, 1944-45 forstlig sagkyndig for de danske myndigheder m.h.t. de af tyskerne forvoldte skader på danske skove og plantager.

Sabroe har ofte optrådt som repræsentant for dansk skovbrug ved kontakter til udlandet og har for Dansk Skovforening udarbejdet »Forestry in Denmark« som introduktion for udenlandske forstmænd til dansk skovbrug, sidste og 3. udg. 1954.

Sabroe har ofte optrådt som ekskursionsleder og foredragsholder såvel for forstlige som ikke-forstlige kredse, og er forfatter til mange kortere og længere artikler i fagpressen og dagspressen.

Efter pensionering flyttede Lis og Axel Sabroe en kort årrække til Fyn, men vendte snart tilbage til Horsens-egnen, hvor de slog sig ned i Oens. I efteråret 1974 flyttede de til Grønnehave i Helsingør.

Udnævnelsen til æresmedlem af Skovhistorisk Selskab fandt sted fredag d. 4. juli 1975 på Kronborg.

Formanden for Skovhistorisk Selskab, lektor P. Chr. Nielsen, Hørsholm udtalte bl.a.: Baggrunden for Deres udnævnelse til æresmedlem er Deres betydning for skovfogeduddannelsen, for lægmandens forståelse af skove og skovbrug og ikke mindst Deres indsats for dansk skovhistorie gennem offentliggjorte og ikke offentliggjorte optegnelser om skovbruget i 1900-tallet.

Skovhistorisk Selskab har tidligere udnævnt som æresmedlemmer:

tidl. skovdirektør *Poul Lorenzen*
tidl. arboretforstander dr. *C. Syrach-Larsen*.

P. Chr. Nielsen
/form. for Skovhistorisk Selskab

Jordbearbejdning

Forskningsstiftelsen Skogsarbeten har udgivet en ny vejledning »Markberedning«, som er udarbejdet i samarbejde med Skogshögskolan. Publikationen har en virkelig god lay-out og disponering af stoffet, i lighed med tidligere udarbejdede vejledninger fra Skogsarbeten.

Vejledningen, der først og fremmest tager udgangspunkt i svenske skovforhold, fortæller på en klar og instruktiv måde, hvordan jordbearbejdningen planlægges og gennemføres. Som sådan henvender publikationen sig især til maskinførere og arbejdsledere.

I Danmark vil større skovejendomme, maskincentraler og skoventreprenører, som udfører jordbearbejdning i et vist omfang, kunne drage nytte af principperne for jordbearbejdningens planlægning og gennemførelse.

Vejledningen »Markberedning« kan bestilles hos Skovteknisk Institut, Vester Voldgade 86², 1552 København V, for kr. 15,-

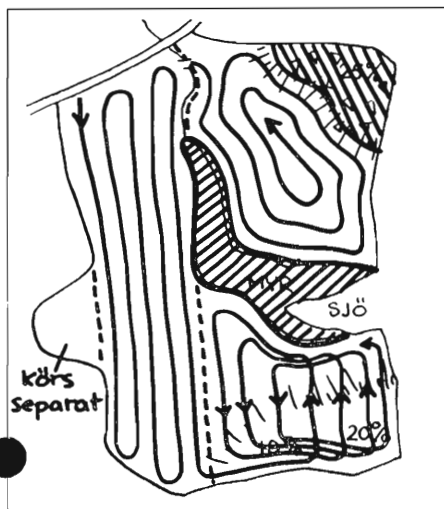

Illustration fra bogen »Markberedning«.

Markedsundersøgelse af sikkerhedsudstyr

Skovteknisk Institut foretager for øjeblikket en landsomfattende markedsundersøgelse af sikkerhedsudstyr og beklædning til skovarbejdere. Formålet er at få et overblik over udstyr, som er særlig egnet til skovbrug samt at komplettere de tidligere undersøgelser vedrørende hjelme og høreværn. I undersøgelsen indgår følgende grupper: Øjenværn, handsker, benbeskyttelse, sikkerhedsstøvler, fiberpelstøj, yderbeklædning, regntøj. Resultatet af markedsundersøgelsen i form af oversigtsskemaer vil snarest blive offentliggjort som en mindre rapport.

SI Publikationer fra Skovteknisk Institut

SKOVNINGS- OG TRANSPORTSYSTEMER I TYNDING	Pris incl. moms
Skovning og transport af spånpladetræ i ung gran, 1974 . . .	15,00 kr.
Trend-afkvistningssystem, 1974	18,00 kr.
Helmekaniseret fældning, nedtrækning, bunkelægning og udslæbning af smådimensioneret nåltræ, 1974	18,00 kr.
Udslæbning med klembanke, 1975	20,70 kr.
Lastbiltransport af heltræ fra nåltræstyndinger, 1975	20,70 kr.
Forsøg med heltræflisning i skoven, 1975	23,00 kr.
Vægtafregning af bøg og el i faldende længder, 1972	20,00 kr.
Rydning af læhegn med stumpharvester O & K type RH 4, 1975	17,25 kr.
Renskæringens betydning for skovning og terræntransport af savværkstømmer, 1975	23,00 kr.
ARBEJDSMILJØ	
Sikkerhedshjelme, 1973	18,00 kr.
Støj og støjbekæmpelse, 1974	23,00 kr.
Skovbrugets Arbejds miljø, sikkerhedsregler i skoven, 1975	23,00 kr.
ØKONOMI	
Maskinkalkuler, 1971	12,00 kr.
Data til dækningsbidragsberegninger for løv- og nåltræeffekter pr. 1/4 - 75, 1975	17,25 kr.
KULTUR	
Udrensning i løvtræ, 1972	20,00 kr.
Skovsprøjtning, 1973	00,00 kr.
Quickwood plantemaskine, 1974	23,00 kr.
Afprøvning af plantningssystemer, 1975	23,00 kr.

Publikationerne har en særlig pris for abonnenter svarende til 75 % af detailprisen.

Abonnement på SI-publikationer tegnes ved henvendelse til
SKOVTEKNISK INSTITUT, Vester Voldgade 86, København V.,
Telefon 01 - 12 21 66

Afprøvning af høreværn

I efteråret 1974 udsendte Skovteknisk Institut ca. 2700 sæt ørepropper til afprøvning blandt skovarbejdere landet over. I foråret 1975 indsamledes ved spørgeskemaer erfaringerne fra afprøvningen i skovklubberne landet over. Besvarelserne var anonyme.

Af KAJ ØSTERGÅRD og PER T. BRENØE, Skovteknisk Institut.

Hvem fik og hvem fik ikke propper

Af ialt 186 indkomne besvarelser svarede 69 %, at de havde fået udleveret ørepropperne til afprøvning, mens 31 % ikke havde fået udleveret nogen ørepropper. Det sidste tal har i allerhøjeste grad overrasket os i betragtning af det antal vi udsendte til skovdistrikterne, og at det normalt er de mest aktive skovarbejdere, der er medlemmer af skovklubberne.

Hvem udleverede dem

Til spørgsmålet om hvem man havde fået udleveret propperne af, svarede 75 %, at de havde modtaget dem af skovfogeden, og 17 % af skovrideren. Skovfogeder er altså (ikke overraskende) det centrale led i kontakten til skovarbejderne. Det skal vi vende tilbage til senere.

Dem der ikke fik

Af de 31 % som ikke havde fået udleveret propper svarede 48 %, at de ikke kendte noget til undersøgelsen, 12 % regnede med at skovfogeden ville bestille propperne, 9 % mente at det ikke var umagen værd at prøve dem, 16 % opgav ingen grund, mens 15 % opgav andre grunde.

At hele 15 % af de adspurgte ikke kendte til undersøgelsen, på trods af at den var annonceret med fyldige artikler i samtlige fagtidsskrifter (Rummeteren, Skovbrugstidende, Skoven) bekræfter vore formodninger om, at de nyheder som fagtidsskrifterne indeholder, kun i begrænset omfang når ud til skovarbejderne, et forhold der bør give anledning til overvejelser på distriktsplan og i organisationerne om bedre informationskanaler til skovarbejderne.

Instruktion og ikke instruktion

På spørgsmålet om man havde fået instruktion om anvendelsen af øreproppen samtidig med udleveringen, svarede 64 % ja til at have fået instruktion, mens hele 36 % svarede,

at de ikke havde modtaget instruktion. Dette sidste tal synes vi er for højt og noget tyder på, at distrikternes sikkerhedsorganisation, hvis opgave jo bl.a. er at instruere i brugen af nyt sikkerhedsudstyr, ikke har været helt oppe på tærne.

Samtidig med udsendelsen af ørepropperne til distrikterne vedlagdes brochuren »Kampen mod høreskader« i samme antal som antallet af bestilte propper. Det er derfor bemærkelsesværdigt, at kun 72 % svarer ja på spørgsmålet om, de har modtaget brochuren, mens altså 28 % ikke har fået den. Man kan spørge sig selv, hvor brochurene til disse 28 % er blevet af. Brochuren var faktisk tænkt som et informationsmiddel til skovarbejderne.

Gener

På spørgsmålet om der var opstået ubehag ved brug af propperne udover de første par dages tilvænningsbesvær, svarede 69 %, at de ingen ubehag havde haft, mens 31 % svarede, at de havde haft gener i øregangen i form af kløe, betændelse, sår, svien, trykken, smerter, varme.

Af de 129 skovarbejdere, som havde fået udleveret øreproppen, opgav 8 mand at de havde fået udleveret ørepropstørrelser, der ikke passede, mens 5 der havde fået udleveret propper ikke mente, det var ulejligheden værd at prøve dem.

Øreprop contra ørekep

På spørgsmålet om den afprøvede øreprop var bedre end en almindelig ørekep, svarede 43 %, at de mente, at øreproppen var bedre, 27 % mente at den ikke var bedre, mens 30 % svarede: ved ikke.

Øreprop contra ørevat

Her svarede 56 %, at de mente, at øreproppen var bedre end ørevat, mens 31 % mente, at vattet var bedre. 13 % svarede ved ikke.

Rengøring af ørepropperne

På spørgsmålet om hvor ofte propperne blev rengjort, svarede 55 %, at de rengjorde propperne mindst én gang om ugen, 28 % svarede mindst én gang om måneden, mens 17 % opgav, at de aldrig rengjorde dem.

Bedømmelse af øreproppen

Når alt tages i betragtning (dæmpende egenskaber, komfort) bedømte de adspurgte proppen således:

Særdeles god	17 %
God	59 %
Dårlig	14 %
Ubrugelig	10 %

Alt i alt har således 76 % af dem, der har afprøvet øreproppen, en positiv indstilling til den, idet de bedømmer den som god eller særdeles god. Instruktion eller ikke instruktion ved udlevering af ørepropperne synes at spille en rolle for skovarbejdernes vurdering af propperne. Af dem, der bedømte proppen som dårlig eller ubrugelig, havde kun 52 % modtaget instruktion i anvendelsen, mens 70 %, af dem der havde modtaget instruktion, bedømte proppen som god eller særdeles god. Mangelfuld instruktion fra dem som udleverede propperne kan således tænkes at være én af årsagerne til, at en del af de 24 % adspurgte bedømte proppen som ubrugelig eller dårlig.

Anbefaling til andre

For at få et mere klart billede af de adspurgtes vurdering af øreproppen spurgte vi, om de ville anbefale andre at bruge dem. Hertil svarede 75 %, at det ville de, mens 25 % ikke ville anbefale dem til andre. Nogle af de sidste var dog så positive, at de ville anbefale andre at prøve dem.

Afprøvning af sikkerhedsudstyr

Personlig sikkerhedsudrustning skal tilpasses til den enkelte bruger, og han skal have lejlighed til at vælge mellem flere modeller og størrelser. For at få et billede af om en sådan afprøvning, som vi har foretaget med ørepropper, var en af metoderne til afprøvning af sikkerhedsudrustning, spurgte vi om dette.

96 % af de adspurgte mente, at det var en god måde, mens 6 % mente det modsatte. Blandt de 96 % positive var der dog nogle, der gav udtryk for, at metoden var for dyr, og at man nok burde begrænse afprøvningen til et mindre antal skovarbejdere, især hvis det drejede sig om mere kostbar sikkerhedsudrustning.

Denne kraftige tilkendegivelse fra skovarbejderne om afprøvning af sikkerhedsudstyr vil vi i den kommende tid følge op i samarbejde med Skovskolen.

Konklusion

Resultatet fra afprøvning af øreprop-
pen vil vi vurdere i den retning, at
proppen er blevet modtaget positivt
blandt skovarbejderne som et tilstræk-
keligt dæmpende og behageligt hørev-
værn, idet 76 % af de adspurgte, som
havde prøvet det, mente, at det var
godt eller særdeles godt, og 75 %
ville anbefale andre at bruge det.

Betænkeligt er det dog, at 31 % af de
adspurgte har mærket gener i ørene
selv efter de første dages tilvænning.
Den afprøvede øreprop kan derfor
kun betragtes som et supplement eller
alternativ til andre typer af høreværn
(kopper, propper), men bør indgå på
lige fod med disse, når der skal væl-
ges høreværn på distriktet.

Endelig bør det nævnes, at undersø-
gelsen også har fortalt lidt om, at der
er behov for øget information og in-
struktion om nye ting der kommer
frem. Ellers kan en måske iøvrigt god
sag blive tabt på gulvet.

-noter:

Afprøvning af ny type øreprop

For cirka et halvt år siden fremkom
der på det danske marked en ny type
øreprop, nemlig proppen E.A.R.

Proppen består af et blødt syntetisk
materiale, som kan formes til en prop,
der passer til øregangen.

I løbet af ½-1 minut udvider mate-
rialet sig og slutter tæt til øregangen.
Proppen kan vaskes og bruges igen og
igen.

Vi mente proppen var så interessant
for skovarbejdere at vi lod dem af-
prøve på nogle distrikter. Resultatet
af denne afprøvning er, at øreproppen
er meget behagelig at bære, samt at de
dæmpende egenskaber er gode. Mere
end 50 % af de skovarbejdere, der
deltog i afprøvningen, mente, at det
var det bedste høreværn de kendte til.
Proppen, der importeres af »SAFE-
MAN« (02) 94 95 16, koster 2,- kr./
par. (Stor rabat ved køb af større par-
tier).

Sikkerhedsstøvler

På baggrund af overenskomstens be-
stemmelser om sikkerhedsudstyr af-
prøver Skovteknisk Institut i samar-
bejde med Skovskolen for tiden tre ty-
per sikkerhedsstøvler. Alle tre typer
er læderstøvler med snørelukning.
Formålet med afprøvningen er at få
kendskab til støvlernes kvalitet og
komfort samt at få viden om skovar-
bejdernes syn på støvlerne.

Kjulerupvognen

1 stk. brugt 7 ton skoventreprenørvogn med monteret
FMV 2500 kran.

1 stk. brugt CRANAB KRAN SK 2000

1 stk. brugt HIAB KRAN med støtteben

1 stk. brugt ROTNA skoventreprenørvogn

KJULERUP MASKINFORRETNING

v/MOGENS DAMLUND

Tlf. (03) 67 02 27 . 67 02 77 - Ringstedvej 645 - 4100 Ringsted

Køb af savværkstømmer

Kontant betaling

FAXE LADEPLADS SAVVÆRK

E. Svendsen

4654 Faxe Ladeplads

Tlf. (03) 71 61 73

Produktion:

Dansk tømmer:
brædder og lægter.

Købes:

Nåletræ
til bygningstømmer.

I/S SKÆRBÆK SAVVÆRK

v/Chr. Dahl & Co. . 7400 Herning . Tlf. (07) 12 41 88

Kassetræ af nåletræ købes

ALDERSLYST SAVVÆRK OG
SILKEBORG EMBALLAGEFABRIK

v/ brødrene Møballe

8600 Silkeborg - Tlf. (06) 82 01 21

15.000 m³ bøgekævler kl. A-B-C-D

Købes årligt på Sjælland - Lolland-Falster til markedspris.

Kontant betaling.

RYDE SAVVÆRK

Tlf. (03) 88 92 21*

4930 Maribo

Ny skovlov i Vesttyskland

Endelig har Vesttyskland fået en forbundsskovlov.

Denne lov er i nogen grad udtryk for en forstlig nytænkning i Tyskland. Det er i lovens ånd - udover at fremme skovens produktivitet - at sætte dette i relation til omverdenen. Offentlighedens adgang er ikke kun tilladt til fods, men også på cykel, i rullestol og til hest. Det kan få betydning for danske forhold.

Af lektor, lic.agro. FINN HELLES, Skovbruksinstituttet.

Den 2. maj 1975 vil fremover stå som en skovpolitisk vigtig dato i Vesttyskland, for da lykkedes det efter 25 års anstrengelser at få gennemført en forbundsskovlov (1). Jeg har tidligere (2) analyseret disse anstrengelser frem til 1968. Det er et interessant emne, men her er kun plads til at anføre nogle hovedpunkter.

Forhistorie

Tanken om en forbundsskovlov blev fremsat første gang i 1951. Initiativet kom fra forstfunktionærside i organisationen »Der Deutsche Forstwirtschaftsrat« (DFWR). Samme år forhandlede der om spørgsmålet i Forbundsdagen. Her opdagedes et forfatningsretsligt problem, nemlig om forbundsstaten havde kompetence til at give en sådan lov.

I 1953 offentliggjorde DFWR et arbejdsprogram, der sigtede på at forbedre skovbrugets forhold på alle tænkelige måder. Forbundsmyndighederne ønskede at støtte disse bestræbelser, men krævede at få en vis kontrol med skovbruget gennem en forbundsskovlov. - Bayern havde fra starten stillet sig helt afvisende over for tanken om en sådan lov.

I de følgende år fulgte det ene lovforslag efter det andet, dels fra forstlig side og dels fra vedkommende forbundsministerium. På grundlag af den nævnte analyse mente jeg at kunne fastslå de tre væsentligste årsager til, at forsøgene på at få en forbundsskovlov mislykkedes.

1) *Føderativ modstand* betragtedes i tysk litteratur sjældent som nogen selvstændig årsag til, at forsøgene led skibbrud. Jeg nåede imidlertid til den opfattelse, at netop dette forhold var det vigtigste. De argumenter, som fra delstatsside blev fremført imod en lov, var af en sådan karakter, at de i sidste instans måtte skyldes et ønske om at bevare lovgivningskompetencen på skovbrugets område.

2) Problemet om forbundets lovgivningskompetence havde to sider: a) Kun hvis forbundet fandt, at der var behov for en forbundsskovlov, kunne en sådan gives. b) I bekræftende fald kunne loven alene omfatte forhold,

som tjente »til fremme af skovbrugets produktion«.

Der blev ført mange spidsfindige diskussioner om, hvordan denne passus skulle fortolkes, men man overså noget afgørende, nemlig at denne kompetencebegrænsning rummede et dynamisk element: ordet »fremme« måtte betyde »forbedring af den på et givet tidspunkt gældende situation«.

3) Der er *behov* for lovgivning på forbundsplan, bl.a. hvis et anliggende ikke kan klares effektivt ved hjælp af delstatslovgivning. Så længe konjunkturerne for skovbruget var relativt gunstige, kunne visse delstater med rette hævde, at der ikke var behov for den udvidede støtte, som forbundsmyndighederne kun ville yde, hvis de fik mulighed for at regulere skovdriften.

Det er altid en tilfredsstillende at se sine profetier slå til, så derfor tillader jeg mig et citat: »Forfatteren er af den opfattelse, at en forbundsskovlov vil komme inden for overskuelig fremtid. En gradvis forværring af skovbrugets økonomiske situation vil gøre loven nødvendig, selv om tidspunktet for lovens fremkomst nok vil blive forhalet derved, at skovbruget trives relativt godt i den delstat, der hidtil har ydet stærkest modstand mod tanken om en forbundsskovlov - Bayern. De relevante bestemmelser i grundloven bør i udviklingens navn kunne fortolkes sådan, at forbundet får den fornødne lovgivningskompetence. Endelig vil det forhold, at skovens friluftsfunktion indgår i målsætningen (for de seneste lovforslag), sikkert gavne lovens sag i Forbundsdagen«. (2, s. 207).

Den ny lov

I det følgende omtales navnlig de bestemmelser i forbundsskovloven, der menes at have størst interesse ud fra synsvinklen: inspirationsmomenter til en eventuel ny dansk skovlov. En fortolkning af bestemmelserne er ikke mulig, dels fordi forbundsministeriet endnu ikke har udsendt de opfølgende cirkulærer m.m., og dels fordi pladsen hverken tillader inddragelse af forhandlingerne i Forbundsdagen eller

sammenligning med tidligere lovfor-slag og gældende delstatslovgivning.

Bredt formål

For de bestemmelsers vedkommende, der vedrører driften af skovene, er der tale om en *rammelovgivning*: delstaterne skal inden to års forløb bringe deres lovgivning i overensstemmelse med de anførte regler, der skal opfattes som mindstekrav.

Formålet med loven er især:

a) af hensyn til skovens betydning for økonomien og for omverdenen at sikre skovens beståen - om fornødent at øge skovarealet - samt at sørge for, at den på forsvarlig måde drives med vedvarighedssigte. Til skovens »betydning for omverdenen« henregnes i særdeleshed dens indflydelse på naturens varige ydeevne, samt på klimaet, vandholdningen, luftens renholdelse, jordens frugtbarhed, landskabsbilledet, landbrugs- og infrastrukturen og befolkningens friluftsliv. - Trods den vage formulering er bestemmelsen spektrum bemærkelsesværdigt.

b) at fremme skovbrugserhvervet, og c) at skabe sammenfald af almenhedens og skovejernes interesser.

Til *skov* henregnes principielt ethvert areal, som er bevokset med skovplanter. Indbefattet er endvidere renafdrifter o.lign., skovveje, brandbælter, skovenge, lagerpladser m.m. samt »andre arealer der er forbundet med skoven og tjener denne«. Af arealkategorier, der ikke regnes for skov, kan nævnes mindre trægrupper i bebyggede områder. Delstaterne kan undtage f.eks. pyntegrøntkulturer fra skovbegrebet.

Rammeplaner

Med det formål at »sikre de for udviklingen af levevilkår og økonomiske forhold nødvendige forstlige forudsætninger« skal de forstlige myndigheder opstille såkaldte *rammeplaner* for de enkelte skvområder eller evt. for delstaten som helhed. Om denne planlægningsformål hedder det yderligere, at den tjener til regulering og forbedring af skovbruksstrukturen og til sikring af de skovfunktioner, der er nævnt i lovens formålsparagraf. De forstlige rammeplaner skal afstemmes med anden fysisk planlægning.

Blandt *grundprincipperne* for den forstlige rammeplanlægning skal nævnes:

a) »Skov skal under hensyn til areal og geografisk opdeling bevares eller udformes således, at den øver en så gunstig indflydelse som muligt på naturens ydeevne, at den tjener til beskyttelse mod naturbetingede eller menneskeskabte farer, og at den i videst muligt omfang står til rådighed for befolkningens friluftsliv.

liv«.

- b) »Skoven skal være således opbygget, at dens funktioner er varigt sikret i overensstemmelse med de faktiske behov«.
- c) »På egnede lokaliteter skal der tilstræbes en vedvarende, størst mulig og værdifuld vedproduktion, dog sådan at jordens frugtbarhed bevares eller forbedres, alt forudsat at andre krav ikke bør gives fortrinstillig«. - Her havde det været interessant, om ministeriets uddybende regler havde foreligget.
- d) I områder, hvor skovens værn- eller friluftsfunktion er af særlig betydning, skal skoven i fornødent omfang udlægges til at tjene disse formål, »under hensyntagen til økonomiske interesser«. - Også her må man med spænding afvente ministeriets fortolkning.
- e) Landbrugsmæssige marginaljorder o.lign. skal tilplantes, såfremt dette er formålstjenligt i økonomisk og landbrugsstrukturel henseende. - En tankevækkende bestemmelse!

Rydning af skov og konvertering af arealet til anden anvendelse kræver tilladelse. Ejerens og almenhedens interesser skal afvejes mod hinanden.

Også *nytilplantning* kræver tilladelse. Der gives kun afslag, hvis hensyn til fysisk planlægning taler imod tilplantning.

Skov skal – inden for de rammer som sættes af dens formål – *drives* på god måde efter vedvarighedsprincipper. Ved delstatslovgivning skal det mindst kræves, at afdriftsarealer o.lign. genkultiveres inden udløbet af en passende frist.

Øget adgang for befolkningen

Skov kan erklæres for *fritidsskov*, når almenhedens vel kræver det. Delstaterne giver nærmere regler for driften og for ejerens forpligtelser med hensyn til indretning af publikumsfaciliteter.

Al skov er åben for friluftsliv.

Kørsel på cykel og i rullestol (!) samt ridning må kun finde sted på skovvejene. De nærmere regler for publikums færdsel gives på delstatsplan, herunder begrænsning af adgangsretten, hvor vægtige grunde taler derfor. - Disse bestemmelser om almenhedens adgang til skov kan få betydning for dansk skovbrug: Tyske turister kan i god tro udøve den ret, de kender hjemmefra. Desuden kan

der ikke ses bort fra muligheden af, at EF-myndighederne vil tilstræbe en harmonisering af retten til udøvelse af friluftsliv i skov, og i så fald vil de tyske regler sikkert snarere blive sat som norm end de danske.

Skovbruget skal fremmes

Skovbruget skal *fremmes* ad politisk vej, således at der sikres rimelige økonomiske vilkår for skovdrift. Til det formål skal der især benyttes trafik-, landbrugs-, social-, skatte- og økonomisk-politiske midler. Forbundsstaten forpligter sig til at deltage i økonomisk støtte til skovbruget.

For mig at se vil dansk skovbrug stå sig ved at søge den tyske forbundslov inddraget i overvejelserne ved udformningen af en eventuel ny skovlov for Danmark.

Citerede kilder.

1. Gesetz zur Erhaltung des Waldes und zur Förderung der Forstwirtschaft (Bundeswaldgesetz), vom 2. mai 1975. - Bundesgesetzblatt, Teil I, Nr. 50, s. 1037-1045.
2. HELLES, F.: En komparativ analyse af skovlovgivningen i nogle vesteuropæiske lande. — Skovbrugsafd. 1969, dupl. s. 162—207.

Vejle Amts Skovdyrkerforening

Den årlige generalforsamling og ekskursion var henlagt til egnen omkring Rye. Formiddagen var afsat til en spadseretur i en charmerende natur i Rye Sønderkov. Skovrider *O. Høgs-gaard* førte os rundt i en enestående natur i bakkerne omkring Højkol. Vi så på 100-årige vildtvoksende rhododendron og lige så gamle enebær prædret over et dejligt afvekslende terren. Naturplejen på frivillig basis kontra lovformelig naturfredning og dennes pasning blev diskuteret. Uden pleje skifter faunaen karakter og det er sjældent til det bedre.

Generalforsamlingen holdtes i Gl.Rye. Formanden proprietær *O. Terp Hansen*, Viuf, bød velkommen og kom under sin beretning bl.a. ind på afmatningen i samfundet i det forløbne år. Dette har haft indflydelse på råtræmarkedet. Den opadgående linie blev brudt i 1974. Afsætningen er god på de fleste effekter. Sekundanåletræ har kunnet opnå stigninger på prisen, hvorimod tømmeret fik et midlertidigt prisfald på 5-7% her i foråret. I det sidste halve år er der kommet ret stor eksport af sekundatræ i nål og løv igang til Norge og Sverige. Svenskerne er meget kritiske ved godkendelsen af partierne. Her render vi ind i en hurtig betaling, men en sen afhentning. Også vore hjemlige spånplade-

fabrikker er interesseret igen. Særlig Pindstrup Mosebrug (Novopan) har efter et roligt 1974 meldt sig som interesseret. Dette er vi glade for; denne køber kender vi, kun er prisen for ringe. Leveringen af kævler og cellulosestræ til A/S Juncker er ved at gå i stå. Ellers god efterspørgsel efter løvtrækævler. Bl.a. skoves der for tiden og det bliver afhentet med dagsvarsel. Fusionen mellem småskovsforeningerne og Hedeselskabet er lagt på is. Man arbejder nu på en anden fusionsform, idet den førortalte har en for lille rationaliseringsgevinst, og det er det der tæller i disse år.

Tabel I		1974/1975
Skovning af løv	m ³	11.094,38
Nål	m ³	6.994,89
Løv, kassetræ	rm	125
Nål, kassetræ	rm	320
Cellulosestræ	rm	6083
Novopan	rm	623*
Brænde	rm	247
Egepæle	stk.	1781
Granpæle	stk.	4722
Juletræer	stk.	2064
Klipning af pyntegr.	kg	52.880
Plantning	stk.	101.287
Arbejdstimer		30.714
Udbetalt arbejds løn incl. feriepenge	kr.	1.029.936,87

Konsulentens statstilskud er nu kommet i faste rammer og følger de samme satser som de landøkonomiske konsulenters procentvise opbygning 70 % og 30 %. Statstilskud til skovfogeder arbejdes der med. Landboforeningerne har et begreb, der kaldes mellemteknikere.

Aktiviteterne udført ved foreningens skovfogeder i tiden 1.-6. 1974 - 31.-5. 1975 blev omtalt. Se tabel I.

Formanden sluttede med at udtale ønsket om, at glæden ved at eje en skov må forenes med et acceptabelt økonomisk udbytte.

Skovrider *K. F. Schovsbo*, Skærup, oplæste regnskabet, som balancerer med 196.371 kr. Foreningen har pr. 1.-4. 1975, 1213 medlemmer med et samlet skovareal på 7265 ha. I det forløbne år har der været tilsyn på 63 % af arealet. Budgettet for 1975/76 balancerer med 171.397 kr.

I år var der et særligt punkt på dagsordenen: »Nye love for foreningen«. Disse blev stort set vel modtaget, dog var der enkelte skønhedsfejl, som bestyrelsen skulle hjem og omredigere til næste generalforsamling. Vedr. sikringsfonden vedtog man, at bestyrelsen bemyndiges til, at der opkræves

5 kr. pr. ha i op til 5 år som ekstra kontingent.

Kontingent og tilsynshonorar: Her vedtog man, at sætte taksterne til:

Kontingent 30 kr. pr. år.

Tilsynshonorar 12 kr. pr. ha.

Valg. Alle valg var genvalg. - Da mangeårige revisor B. F. Møller ikke ønskede genvalg, valgtes ingeniør Paul Dybdal Nielsen, Vinding til ny revisor. Under generalforsamlingen havde følgende ordet: *B. Boserup*, Sdr, Vilstrup, *E. Ryder*, Borksminde, *A.K. Kristensen*, Hopballe Mølle, *Børge Nielsen*, Billund, *Ejby Hansen*, Hvilsbjerggård, *Mortensen*, Phønixborg, *F. Friis-Hansen*, Hovedgård.

Proprietær *N. Sandager* og skovrider *K. F. Schovsbo* gav en situationsrapport om cellulosefabrikken i Assens og dennes salg til A/S Junckers Trævarefabrik.

Resten af eftermiddagen var der ekskursion til Nygårdskov under skovrider *F. Friis-Hansens* ledelse. Vi så her en af de største parcelskove og kom langt ind i disse skoves pleje og pasning. Der var tydelig forskel på parcellerne, og de forskellige ejeres interesse for deres skove kom tydeligt frem under rundturen.

Skovfoged *P. Münch*
Veje Amts Skovdyrkerforening

PERLITE til plantekulturer

PERLITE er et superlet, granuleret, vulkansk mineral.

PERLITE-JORD er altid udluftet.

PERLITE leveres i poser á 200 liter.

Forlang brochure.

GARTA A/S

Grønttorvet 5
2500 Valby
Tlf. 01 - 30 34 11

Ove Gjeddesvej 14
5000 Odense
Tlf. 09 - 12 97 80

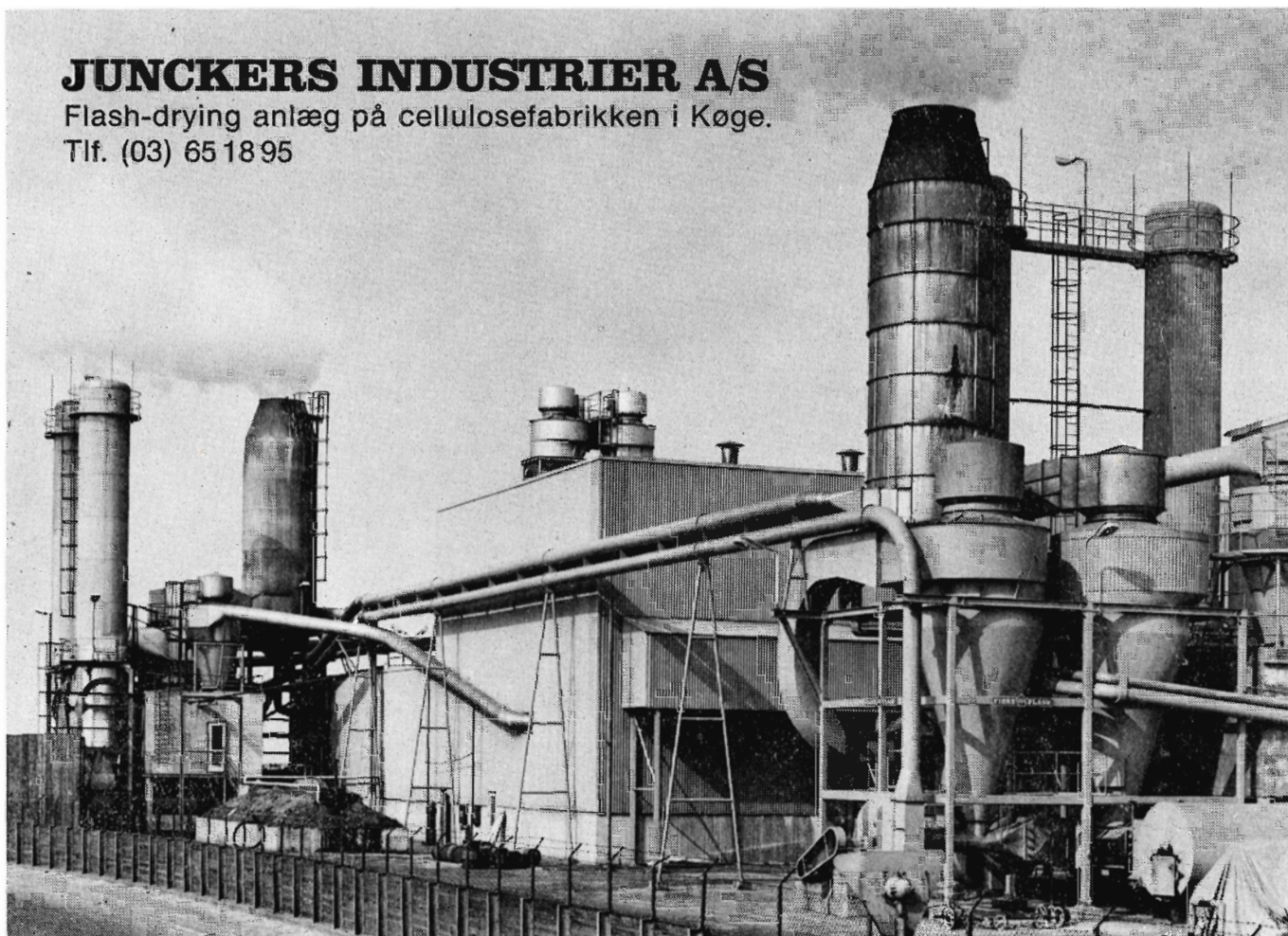
Nordmanniana juletræer samt cypresgrønt købes i større partier

**EGON JØRGENSEN
ØSTERLED
STAUNSHOLT
3460 BIRKERØD
TLF. (01) 8114 82**

JUNCKERS INDUSTRIER A/S

Flash-drying anlæg på cellulosefabrikken i Køge.

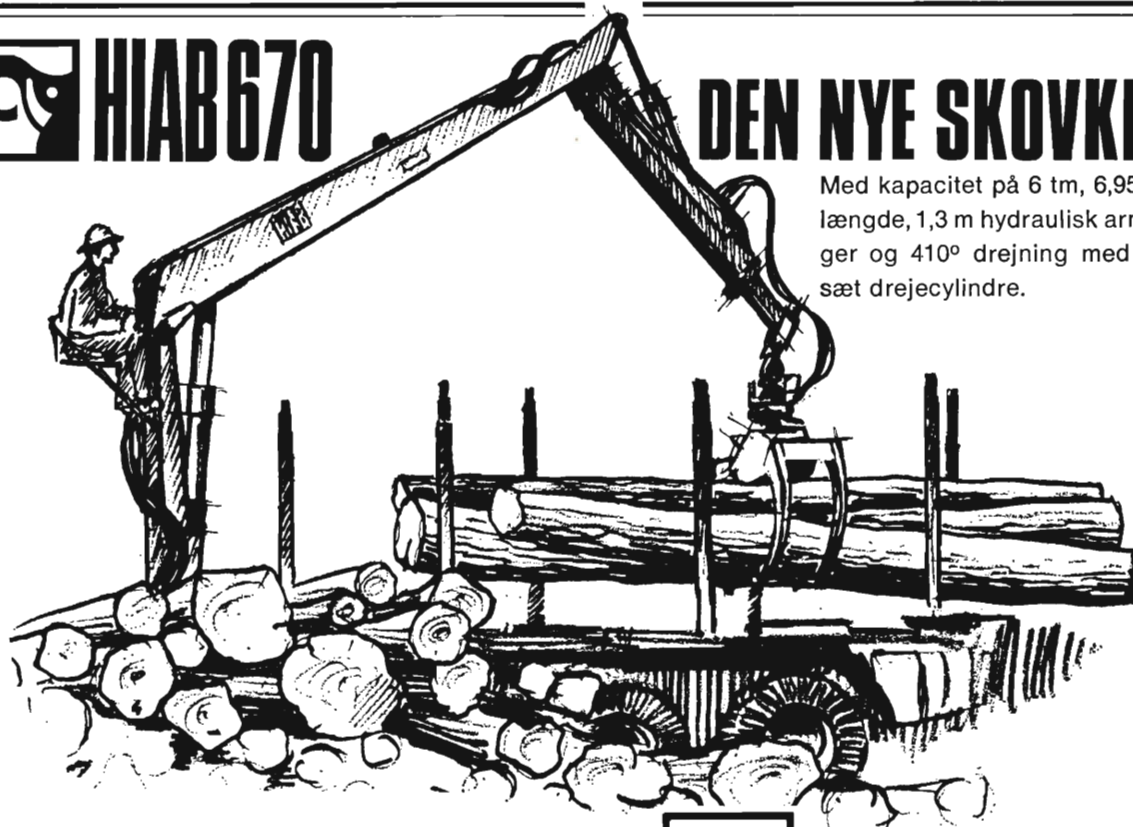
Tlf. (03) 65 18 95

HIAB 670

DEN NYE SKOVKRAN

Med kapacitet på 6 tm, 6,95 m arm-længde, 1,3 m hydraulisk armforlænger og 410° drejning med dobbelt sæt drejecylindre.

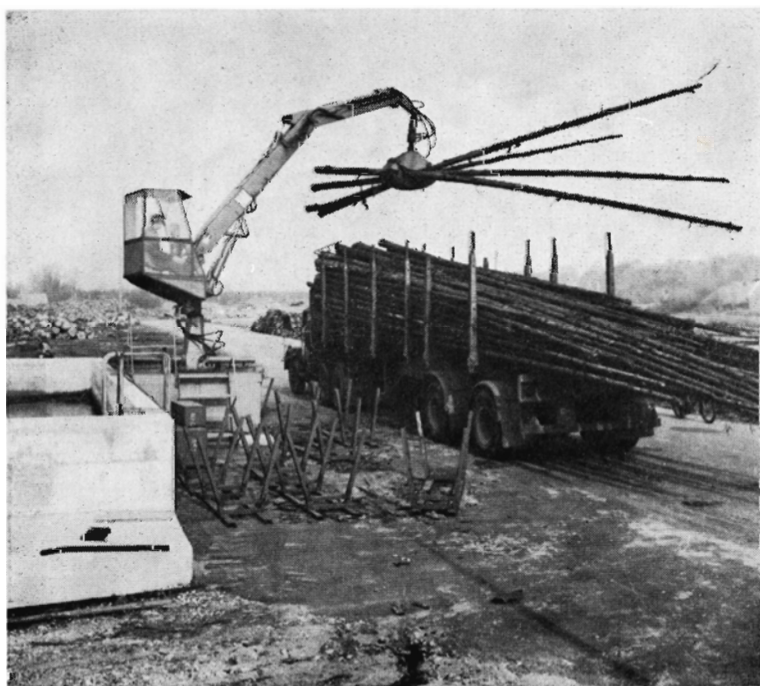

HIAB 670 er en hel ny konstruktion, hvor alle erfaringer fra verdens største kranfabrik er taget i betragtning. Et nyt kvalitetsprodukt om hvilket vore forhandlere gerne står til tjeneste med alle oplysninger.

HIAB-FOCOA/S

Bakkegårdsvej 308-310, 3050 Humlebæk Telefon (03) 19 24 24

Træ i faldende længder til Pindstrup giver:

- ★ fuld udnyttelse af hele stammelængden
- ★ nøjagtig opmåling ved modtagelse på fabrikken
- ★ lavere arbejdstidsforbrug pr. skovet m³
- ★ mindre investering til udslæbningsudstyr
- ★ kun en sortering
- ★ højt dækningsbidrag til skoven

Kontakt venligst vort skovkontor for nærmere oplysninger.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

PINDSTRUP - 8550 RYOMGAARD - (06) 39 61 00

NØRRESUNDBY SAVVÆRK

A/S NØRRESUNDBY TØMMERHANDEL

TELF. (08) 17 00 22

Indkøb af nåletræ til bygningstømmer

Nord for Limfjorden:

Skovfoged N. P. Nissen,
»Alfarvad«, tlf. (08) 86 71 30

Syd for Limfjorden:

Skovfoged J. Wisbech,
Kås, tlf. (08) 24 54 32

**Alle arter
skovplanter**

I prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning - Telf. 05 - 65 12 11

Paludans Planteskole A/S

Klarskov — 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen med
skovfrø og -planter

Vallø Stifts Savvæk

Oparbejdning af BØG

Råtræindkøb, tlf. (03) 66 74 13

SKOVKONSULENTEN

Skovtilsyn
Skovadministration
Planlægning
Vurdering
Driftsanalyser

Skovrider E. Tolstrup
Hedegrænsen 38, 2600 Glostrup
Tlf. (01) 96 10 69

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888
Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

Vi er købere til bøg og ask samt lidt ege- og
elmekævler.

HVALSØ NY SAVVÆRK OG TØMMERHANDEL

4330 Hvalsø

Tlf. (03) 40 81 36

Kristtorn

Unge planter med klump og lær-
red. Udvalgt fra hårdføre moder-
træer med høj bærydelse.

Forlang vor pjece om dyrkning
af Kristtorn.

Chr. Pedersens planteskole
Bogense - Tlf. (09) 81 13 60

Mandskabsvogne

udført efter godkendte teg-
ninger af Direktoratet for stats-
skovbruget, Det danske Hede-
selskab samt Skovbrugets
Arbejdsgiverforening.

HØRMANN HUSE a/s

Ballebygade 10-18,
8600 Silkeborg,
telefon 06 · 85 51 78

I/S Hage og Simony Skovadministration

Pris: Fuld administration 50-80 kr.
pr. ha pr. år.

Rationalisering — Tilbud gives.

OREMANDSGAARD . 4735 Mern
Skovrider J. Simony (03) 79 61 28
Skovfoged P. Koefoed (03) 71 63 47
Kontor (03) 79 60 09

Volvo BM's nye fabrik i Sverige har gjort det lettere at være landmand i Danmark.

Så kom den helt nye Volvo BM 500 til Danmark. Med en motoreffekt på 67 HK SAE. Den første model, der er bygget på Volvo BM's nye fabrikker i Hällby i Sverige. Den er blevet forhåndsomtalt og introduceret som noget ganske særligt, og det er den.

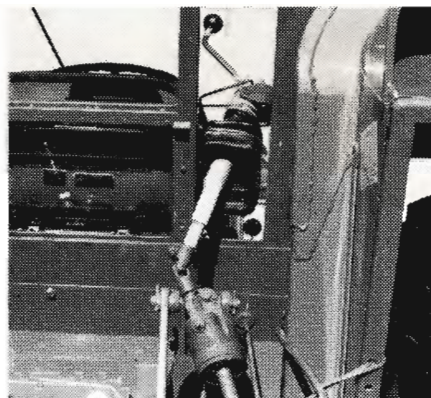
Fremstillet efter et helt nyt princip: Hele førerpladsen med hus, gulv, rat, instrumenter og pedaler er opbygget som en færdig og tæt enhed. Helt adskilt fra traktoren og monteret på chassiset med gummielementer. Selve huset er fremstillet i formpresset stål som en dobbelt skal. Det giver effektiv tæthed - selv ved døre og vinduer. Så nu kan du arbejde fuldstændig, som om du sad i en personvogn. Det er jo i arbejdet, du har brug for komforten - især når du kører time efter time. I Volvo BM 500 er det danske klima ikke noget at snakke om.

Den nye Volvo BM 500 har standardudstyr, der gør ekstraudstyr overflødig.

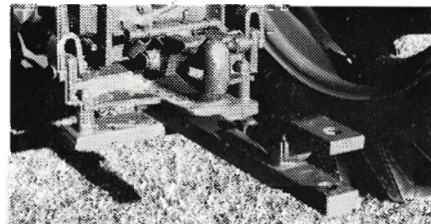
Volvo BM 500 har alt det, du skal have og alt det, de fleste gerne vil have gjort til standardudstyr. Som eksempler kan vi nævne følgende:

- Hydrostatisk styring.
- Termostatreguleret varme og defroster anlæg.
- Førersæde med parallelstyret indstillelig affjedring. Kan også indstilles i højde- og længderetningen.
- Helt plant gulv og ophængte pedaler.
- Tæt støjdæmpet komfort-førerhus.
- God akselafstand: 217 cm.
- Hydrauliske, selvjusterende skivebremser.
- Hydraulisk løft med positions- og trækraftregulering.
- Enkeltvirkende ventil med udtag til fjernbetjening.
- Dobbeltvirkende topstangs-påvirkning.

- Teleskopiske trækstænger - letter tilkoblingen af redskaber.
- Indstillelig løfte- og sænkehastighed.

- Redskabernes sidehældning kan indstilles fra førerhuset (et Volvo BM patent).

- Kombinationstræk. Svingbar trækboom. Hitchkrog.
- Store hjul: For 7,50-16, bag 12-38.

Hvad mere kan man ønske sig? Indsend kuponen. Så sender vi en brochure, der viser dig hele herligheden i detaljer.

Ja, jeg vil gerne vide alt om Volvo BM 500.

Navn _____

Adresse _____

Postnr. & by _____

Indsendes til: VOLVO DANMARK A/S
Postbox 176 · Ringager 6-10 ·
2600 Glostrup · Tlf. (02) 45 51 11

VOLVO BM
- den nordiske traktor

Fra HORSMAN Konetehdas i Finland præsenterer vi en maskine til savning og kløvning af træ til pejsebrænde. Maskinen er liftofhængt og leveres med elmotor eller til drift fra traktors kraftudtag.

Lennart Berggrens »SKOGSKOMPIS« er en selvoprullende nylonline til fjernbetjening af spil. Den sparer mange skridt og hindrer overbelastning. Med FMV spil med læssebom, type LV-20, 5 tons GISEBO boggievogn med tippeanordning og »SKOGSKOMPIS« klarer Lennart selv at udkøre 40 rm om dagen - og det er fint stablet.

KUXMANN saksen er universel til udkørselsopgaver. Her oplægges 2 m cellulosetræ i 150 cm højde.

NYT TELEFONNUMMER
og flere liner
(06) 46 14 11.

Skovmaskiner Langaa aps

8870 Langå - tlf. (06) 46 14 11